

דף ט.

עין משפט ב.ג.

יו"ד סימן א סעיף א

א. הכל שוחטין אפי' נשים^ב, ועבדים^ג וכל אחד אפי' אין מכירים אותו שהוא מוחזק שלא יתעלף, וגם לא יודעים שהוא מומחה ויודע הלכות שחיטה, שרוב הרגילין לשחוט הם בחזקת מומחין ומוחזקין^ד. וכל זה באינו לפנינו שסומכין על החזקה אבל אם הוא לפנינו צריך לבודקו^ה אם הוא מומחה ויודע הלכות שחיטה.

הגה: י"א דאין להניח נשים לשחוט^ו וכן המנהג.

הגה: י"א דאין לסמוך על החזקה אלא בדיעבד^ז, והשוחט בעצמו לא ישחוט אע"פ שיודע הלכות שחיטה ומומחה עד שישחט ג' פעמים^ח בפני חכם ומומחה^ט בהלכות שחיטה שיודע שהוא רגיל וזריז שלא יתעלף.

ב. ממשנה ריש חולין ובתוס' שם ממשנה זבחים ל"א, והרא"ש והמרדכי שם, ואם אינו מוחזק בכשרות עיין בסי' ב'.

ג. ב"י מהמשנה הנ"ל והטור כתב עבדים משוחררים והביאו הש"ך. והפר"ח חולק. וא"ת ואיך התיר לנו השי"ת לצער בעלי חיים לשוחטם ולאוכלם והלא כתיב ורחמיו על כל מעשיו, ע"ז תירץ הרמב"ן דבהמה זו או עוף זה שנשחט לטובתה נשחטה שעלתה מדרגה מגוף בהמה לגוף אדם. ובפלא יועץ הביא שלא לומר לך שחוט בהמה זו או עוף זה בפניה, באות ר' ד"ה רחמנות.

ד. מחולין ג' ע"ב, מ"מ אם שחט בחנם וניבל עליו להביא ראיה שמומחה הוא ואם לאו משלם, וכמו שנפסק בחו"מ סי' ש"ו סעיף ז'.

ה. מבריתא חולין י"ב דמצא תרנגולת שחטה.

ו. ב"י בשם האגור, ובה"י כתב דה"ה עבדים אך הפר"ח בקונטרס אחרון חלק עליו. והטעם בנשים משום דדעתן קלה ושמא יתעלפו. ב"י, ורובן יש להן מורך לב ומתעלפות מראית הדם. ועיין בכף החיים אות ח"י מהרב אלדד הדני דזקן בן שמונים שנה ואבל לא ישחט, וכתב דאבל אולי משום צער שיש לו לא יכוון לשחוט יפה או מטעם דאסור במלאכה, וזקן הכל לפי כוחותיו וראוי לתקן מבין שבעים שנה לא ישחוט ואם תש כוחו לא ישחוט אפי' מבין חמשים שנה, ע"ש.

ז. מרדכי והגהות אשרי והאגור בשם או"ז והשאלות בפי' בהעלותך.

ח. כתב הש"ך המנהג להתחיל לשחוט ג' תרנגולים ובתוך הג' יהיה תרנגול זכר ואסור ליקח שכר על זה, ויתן התרנגולים לעניים לצדקה. ש"ך ס"ק ו'.

ט. בעינן שניהם מומחה וגם חכם, כ"כ הט"ז ולא מספיק ליטול הקבלה מיד המומחה לבד רק מהחכם שיודע לנסותו היטיב.

ואין להם לתת קבלה לאדם שהוא קל דעת אלא ליראי שמים. ועיין בכף החיים אות ל"ג

וכן נוהגין שאין אדם שוחט אלא א"כ נטל סמיכה וקבלה לפני חכם.
וא"כ כל המצויין אצל שחיטה כבר נטלו קבלה לפני חכם. ובקצת מקומות מחמירים שנוטל גם כתב מן החכם לראייה שנתן לו קבלה.

הגה: כל שוחט אע"פ שנטל קבלה מחכם יראה לחזור לפרקים^י הלכות שחיטה שיהיו שגורים בפיו ובלבו שלא ישכחם. וה"ה בהלכות בדיקה.

הגה: יש לב"ד לחקור ולדרוש אחר הבודקים והשוחטים ולראות שיהיו בקיאים ומומחים וכשרים^כ, כי גדול המכשלה בשחיטות ובדיקות המסורים לכל.

הגה: בדקו איזה שוחט או בודק נמצא שאינו יודע אם נטל פעם אחת קבלה אין מטריפין למפרע מה ששחט או בדק^ל דאמרינן השתא הוא דאיתרע^מ. אבל אם לא נטל קבלה מעולם, כל מה ששחט טריפה וכל

הנהגות החכם שצריך לעשות עם הבא ליטול סמיכה על השחיטה. א' יחקור עליו על יראת שמים שלו ואם דרכיו מתוקנים. ב' שידע ספר ולב מבין להזהר, ואח"כ יבדוק אותו אם יודע הלכות שחיטה, ודיני בדיקת הסכין ושאר ההלכות השכיחים וקצת מהלכות גם שאינם שכיחים, אח"כ יבחן אותו בבדיקת הסכין אם יש לו הרגשה טובה ודעה מיושבת כי לדבר זה צריך ישוב הדעת. ובארץ ישראל צריך השוחט גם לדעת הלכות מתנות כהונה דעליו מוטל להפרישם וליתנם לכהן, כמו שמבואר בס"י ס"א סעיף כ"ח. הגם שהחכם הנותן לו קבלה לא יקח שכר על זה דהוי כנוטל שכר על ערותו מ"מ המלמדו השחזת הסכין ואימון הידים וטורח עמו ימים ושעות מותר ליטול שכר על כך. כף החיים אות ט"ל. ויכול האב להסמיך את בנו לשחוט דעד אחד נאמן באיסורין. כף החיים אות מ"ג. וראוי ליקח מסיכה גם מאחר.

י. והוא ל' יום ובבאר הגולה הביא ממהרי"ל שקבלה מהרב יונה ז"ל אחיו של המהר"ש שיש לכל שוחט ושוחט כשמתחיל לשחוט לחזור הלכות שחיטה ובדיקות בכל יום פעם אחת וכך יעשה ל' יום ואח"כ בכל חודש פעם אחת וכן יעשה במשך שנה שלמה ואח"כ פעם אחת לכל תקופה וכך יעשה כל ימי חייו ואם לא עשה כן שחיטתו פסולה עכ"ל.
כ. ממהרי"ו סי' נ'.

ל. דכשלא נטל קבלה מעולם לא היתה לו חזקת ידיעה מעולם וע"כ מטריפין מה ששחט למפרע אבל בנטל קבלה מעמידין אותו על חזקתו עד השתא, והוא מתשובת הרשב"א סי' רי"ח. ש"ך ס"ק ז'.

מ. מהאגודה, והט"ז חולק וכתב דאף מי שנטל קבלה יש לאסור למפרע ומסיק להחמיר ולאסור הבשר שישנו עדיין משחיטתו שלא לאכול והכלים הידועים שנתבשלו בהם משחיטתו יש לאסור. ובנקודות הכסף חלק על הט"ז. ואם בפשיעה הוציא טריפה מתחת ידו לא אסרינן למפרע.

טבח שמכר בשר שלא הודח ולא נמלח יותר מג' ימים אחר השחיטה ולא אמר לקונים שיאכלו אותו רק בצלי מצד הדין אין להעבירו אם לא שזה למגדר מילתא. כ"כ בעבודת

הכלים שבישלו בהם צריכים הכשר^ג.

יו"ד סימן כג סעיף א

א. כל שוחט שאינו יודע הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו^ה והן שהייה, דרסה, חלדה, הגרמה ועיקור.

יו"ד סימן כה סעיף א

עין משפט ד.

א. השוחט צריך לבדוק בסימנים אחר השחיטה^ז אם נשחטו רובן או שיראה בשעת השחיטה שנשחטו רובן בבהמה, ובעוף רוב סימן אחד ואם לא ראה ולא בדק אסור^ז.

הגה: והבדיקה נעשית ע"י שלוחין אגודלו על שיפוי הכובע ומתוך הלחץ נפלטים הסימנים לחוץ ואז יכול לראות אם נשחטו כדין ובדיקה זו מועילה ג"כ לראות אם הם לא נעקרו דאם הסימנים אינם חוזרים לפנים אחר שהסיר אגודלו הרי שמוטים וטריפה.

הגרשוני סי' ט"ו.

ג. ולא דמי לבהמה שנמצאה טרפה שהגבינות שנעשו ממנה כשרים כמבואר בסי' פ"א שאומרים השתא נטרפה, ששם משעה שנולדה כשרה היתה וכעת היא נטרפה אבל כאן שוחט זה משעה שנולד לא ידע כלום. כ"כ הש"ך.

מי שהמיר דתו אין חשוד למפרע, אבל אם בדקוהו ומצאו אותו שלא גמיר ודאי יש לאסור כל שחיטתו למפרע.

ס. מימרא דרב יהודה אמר שמואל בחולין ט'. ועוד צריך לדעת בדיקת הסכין ובדיקת הסימנים אחר שחיטה, ואפי' שואלין אותו אח"כ אם עשית כך וכך ואומר ברי לי ששחטתי יפה שחיטתו פסולה. כף החיים אות ב'. ועיין באות ג' שם. ואין לשאול טעם על הלכות אלו דכולם הלכה למשה מסיני הם, והמתחכם לתת טעם בהלכות אלו לאו שפיר עבד. כף החיים אות ד'.

ז. מימרא דרבי יהודה וכדאמר רב הונא בחולין דף ט' דבהמה בחזקת איסור עומדת. ואפי' השוחט זריז ומהיר, ואפי' הולך והביא במקום הסימנים צריך לבדוק. כף החיים אות א'. ולכתחילה בעינן גם ראייה וגם משמוש בבדיקה זו.

פ. והוי נבילה דבהמה בחייה בחזקת איסור עומדת ואינה ניתרת עד שיודע שנשחטה כראוי. ש"ך ס"ק א'. ובט"ז שכתב בשם אחרונים דכוונת הש"ך ספק נבילה ונפ"מ לעשות כסוי הדם בלא ברכה אם זה עוף או חיה. וכן אין לשחוט אותו ואת בנו אחרי הבהמה כי זה ספק נבילה ולא ודאי נבילה. כף החיים אות ד'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

מיהו אין צורך לבדוק אם שמוטה היא ^ז דסמכין ארובה כמו בשאר טריפות.

א. ב. י"א שצריך לראות שהסימנים שחוטים במקום שחיטה ולא עשה הגרמה ^ז.

הגה: ויש לבדוק אחר זה קודם שיזרוק ^ר העוף מידו, אבל בדיעבד אם לא עשה כן יבדוק אח"כ ולא חיישינן ^ש שמא ע"י הפירכוס נתרחב החתך יותר.

עין משפט ו.ז. יו"ד סימן כה סעיף ג.

ג. ד. נשחט כראוי ובא זאב ונטל בני המעיים והחזירן כשהם נקובים כשרה ^ת ולא חיישינן שמא במקום נקב ניקב מקודם ^א.

הגה: אבל לפני שיודעים שנשחטה כראוי הרי היא בחזקת איסור עומדת ^ב וכל ספק שאירע בשחיטה טריפה.

ז. והש"ך בס"ק ב' כתב דלכתחילה יש לבדוק אם היא לא שמוטה ורק בדיעבד מהני אם לא בדק.

ק. הרא"ש בתשובה. וכל ששחט באמצע הצואר מן הסתם לא הגרים אבל אם שחט לצד הראש שיש מקום להסתפק צריך בדיקה אם לא הגרים. ט"ז ס"ק ב'. ואם לא בדק הוי ספק נבילה ויש אומרים ודאי נבילה. כף החיים אות ח'.

ר. הגה"ה זו מקומה לפני י"א. ש"ך ס"ק ג'. והטעם לפני שיזרוק דיש לחשוש שמא ישכח אח"כ לבדוק. ט"ז ס"ק ג'.

ש. ודעת המהרי"ו דחוששין שמא נתרחב ע"י הפירכוס וטריפה מספק והמהרי"ק חלק עליו בשורש ל"ח. והסיק בכף החיים אות י"א דאם לא פירכס הרבה ויש רוב גדול יש להקל אפי' שאין הפ"מ.

ת. דכיון שנשחטה כראוי הרי היא בחזקת היתר עד שיודע לך במה נטרפה. ש"ס ופוסקים. ש"ך ס"ק ו'.

א. ואפי' יש נקבים הרבה שלא במקום שיניו תלינן כולם בזאב. ש"ך ס"ק ו', וט"ז ס"ק ה'. ואף לסברת הרמ"א בסי' ט"ל סעיף ב' דיש להחמיר באבדה הריאה וכן נוהגין מ"מ כאן לגבי זאב מותר ודלא כהפר"ח. כף החיים אות י"ח.

ב. משום איסור אבר מן החי. רש"י חולין דף ט'.